

Укратко о конфликту у Нагорном Карабаху

05. април 2016. *Алексеј Тимофеев*

Први априлски викенд прошао је у знаку акутног заоштравања карабашког конфликта између Азербејџана и Јерменије. Иначе, то је највећа ескалација поменутог сукоба још од 1994. године. Нови оружани сукоби су већ однели животе неколико десетина људи.

Шта се крије иза овог таласа насиља на Јужном Кавказу? Може ли избити рат ширих размера и какву улогу у томе може одиграти Русија?

Илустрација: AP

Шта је то карабашки конфликт?

Конфликт у Нагорном Карабаху је етнички сукоб између Азербејџана и Јерменије који траје од почетка 1990-их. Стране су током две године водиле борбена дејства за контролу над територијом на којој живе углавном Јермени, али која је у доба Совјетског Савеза била део Азербејџана. Тада је у оружаном сукобу погинуло преко **15.000 људи** и створена је Нагорно-карабашка република, коју Јерменија подржава.

Ко стоји иза садашњег заоштравања?

Руски експерти су уверени да је Азербејџан иницијатор ескалације конфликта. У условима економске кризе власти су заинтересоване да некако скрену пажњу становништва са тих проблема и уједине грађане на патриотској основи, тј. против спољног непријатеља. По мишљењу руских аналитичара, у унутрашњој политици Јерменије сада не постоје никакви разлози који би могли подстаћи власт на ескалацију конфликта.

Ако неко од спољних актера може бити заинтересован за одмрзавање карабашког конфликта, онда је то Анкара. Како сматра Александар Скаков из Института за оријенталне студије Руске академије наука, Турска је могла испровоцирати овај конфликт како би још једном нагласила свој значај у региону. Са друге стране, министар спољних послова Русије Сергеј Лавров изјавио је да Русија не оптужује Анкару за ескалацију напетости у Нагорном Карабаху.

Да ли смо на прагу великог рата на Јужном Кавказу?

Па ипак, не може се рећи да је садашње заоштравање ситуације на Јужном Кавказу неочекивано. Напетост расте већ дуже време, а крајем септембра прошле године у региону је први пут после 20 година примењена артиљерија. Том приликом је погинуло 10 војника. Лош у јесен се „Руска реч“ по том питању консултовала са експертима, и они су тада говорили да је регион „на ивици рата ширих размера“.

Какав је став Москве?

Садашње заоштравање ситуације доводи Москву у тежак положај јер би Русија желела да сачува добре односе и са Азербејџаном и са Јерменијом. Москва је већ у савезничким односима са Јереваном и зато ескалација конфликта може приморати Русију да отворено подржи Јерменију. То ће међутим, одмах довести у питање посебне односе које, по Скакову, Москва гради са Бакуом.

Ти посебни односи се између осталог испољавају и кроз активне контакте двеју земаља у области трговине оружјем. Према информацијама из медија, Русија је испоручила Азербејџану наоружање у вредности од 4 милијарде долара. По Скаковљевом мишљењу, продаја оружја Бакуу је била грешка Москве, јер су то искористили они који су заинтересовани за садашње заоштравање конфликта. Са друге стране, Владимир Јевсејев из Института за проучавање земаља Заједнице независних држава наглашава у интервјуу за „Руску реч“ да Руска Федерација није једина земља која је продавала оружје Азербејџану.

Шта предузима Русија?

Русија засада користи дипломатске полуге за утицај на стране у конфликту. Владимир Путин се обратио председницима двеју земаља са позивом да обуставе борбена дејства и седну за преговарачки сто. Министар одбране РФ Сергеј Шојгу састао се са колегама из двеју земаља, а циљ тих сусрета је деескалација ситуације.

Какве последице конфликт може имати по Русију?

У случају даље ескалације азербејџанско-јерменски конфликт се може проширити изван граница Нагорног Карабаха и прерасти у прави рат између Азербејџана и Јерменије. Русија је оријентисана на стратешки савез са Јерменијом, и самим тим може бити принуђена да примени своје трупе које су размештене на јерменској територији. На тај начин Москва може бити увучена у војни конфликт. Поред тога, заоштравање ситуације у Нагорном Карабаху може дестабилизovati ситуацију и на Јужном, али и на Северном Кавказу, тј. у републикама које припадају Руској Федерацији.

Шта ће бити даље?

Експерти сматрају да ипак неће доћи до рата ширих размера, и да у овим догађајима Баку само покушава да види како ће реаговати све заинтересоване стране.

Аналитичари, међутим, упозоравају да посредници у решавању конфликта, укључујући и Москву, треба да инсистирају на томе да се у Нагорни Карабах пошаљу међународни посматрачи и да се створи механизам за праћење конфликта. У супротном се не може избећи ново заоштравање.